

El fantàstic món medieval

Nascut a Beniopa (la Safor) fa trenta-quatre anys, Ferran Garcia-Oliver és historiador i escriptor. La Safor és la seua geografia i l'edat mitjana el seu temps.

Ferran Garcia-Oliver a més d'escriptor-historiador, es guanya la vida com a professor titular d'Història Medieval de la Universitat de València. Les preguntes comencen per aquesta banda.

—*¿En quina situació es troba avui dia la Universitat valenciana?*

—La Universitat del País Valencià, concretament la de la ciutat de València, durant aquests darrers anys en què ha estat sota la direcció de Ramon Lapiedra, ha avançat des del punt de vista científic, social —de difusió i de presència en les comarques del país— i fins i tot lingüístic. Així i tot, sovint pense que la Universitat és com un iceberg d'un país que tots consideren conflictiu i amb multiplicitat de problemes no resolts i que, per tant, al mateix si de la Universitat es reflecteixen les contradiccions i dificultats.

—*¿Com en l'aspecte lingüístic, per exemple?*

—Per exemple. En aquest sentit, hi ha una voluntat inequívoca per part de l'equip rector que el català esdevinga una llengua d'ús administratiu i d'intercomunicació entre professors i alumnes. Però a l'hora de la veritat, a l'hora d'avaluar quin és el progrés de la llengua, ens trobem uns resultats tètrics, brutalment negatius. Fixa't: cada any observe quin és el percentatge d'exàmens que se'm presenten en català. La corba, en teoria, hauria de ser ascendent. En canvi, la corba ha anat davallant pas a pas, i enguany, per primera vegada, he tingut un curs de gent molt jove en què no s'ha es-

crit cap exercici en català. ¿Què significa això? Ni més ni menys que el marc en què es belluguen —la societat valenciana— és un marc castellanitzat.

—*¿De quina manera han evolucionat els estudis sobre la història medieval valenciana?*

—En els últims deu anys, la història medieval al País Valencià ha progressat de forma increïble: ha acumulat un tresor de coneixements, d'investigacions sense precedents. S'ha incorporat al món de la investigació medieval gent jove i, a més a més, gent de les comarques, que ha pogut en certa manera trencar l'hegemonia d'una perspectiva de la ciutat de València. S'ha enriquit molt, doncs, i s'han obert fronts de treball —les mentalitats, els estudis agraris, l'espiritualitat...— que ens situen per primera vegada en la mateixa frontera que els treballs que es fan en qualsevol país d'Europa.

—*¿Per què aquesta passió seua per la història medieval?*

—De xiquet, hi ha imatges que et corprenen. I a mi les imatges dels castells, les imatges dels cavallers era una cosa que sempre he dut massa a la sang. Encara que siga una temeritat, als dotze anys ja tenia decidit que estudiaria història medieval, i aquesta decisió l'he mantinguda fins ara. I n'estic content. Perquè és una enorme satisfacció recórrer aquests àmbits de l'edat mitjana que per a mi són els més fantàstics de tota la història. Sí, reclame la paraula "fantàstic" per aquest període històric

que, des de ben menut, sempre m'ha apassionat profundament.

—*En comptes d'anar-se'n a viure a València com fa tothom que hi treballa, passa gran part del seu temps aquí...*

—Efectivament, aquesta casa de Beniopa és el meu lloc de treball preferit. D'altra banda, tinc la impressió que jo no podria pensar el meu món —que va des del carrer d'Enmig de Beniopa a Eslovènia, posem per cas— més que en el que m'han parit, on reconec les veus dels meus veïns o les olors de les estacions o el meu paisatge, amb el qual m'identifique cada vegada més. No podria pensar el món sense aquesta gran estima que tinc pel meu món.

—*¿I quina sensació li produeix l'altre pol, València, després del triomf de la dreta en les eleccions municipals?*

—La sensació que em produeix de buidor, de tristesa, i d'aclaparament per un provincianisme barroer és total. Possiblement em traeix que, durant els ja setze anys que fa que sóc un trànsfuga entre Beniopa i València, mai no he pogut estimar aquesta ciutat. I crec que conforme està el pati, els meus sentiments són encara menys propensos a cap canvi.

—*¿Vostè també es pregunta què passarà ara a València?*

—La gent s'ho pregunta i ens ho preguntem tots, perquè ningú desconeix que la dreta és molt salvatge a València. Però jo dic als amics que ens divertirem. Ens divertirem en el sentit polític, perquè al cap

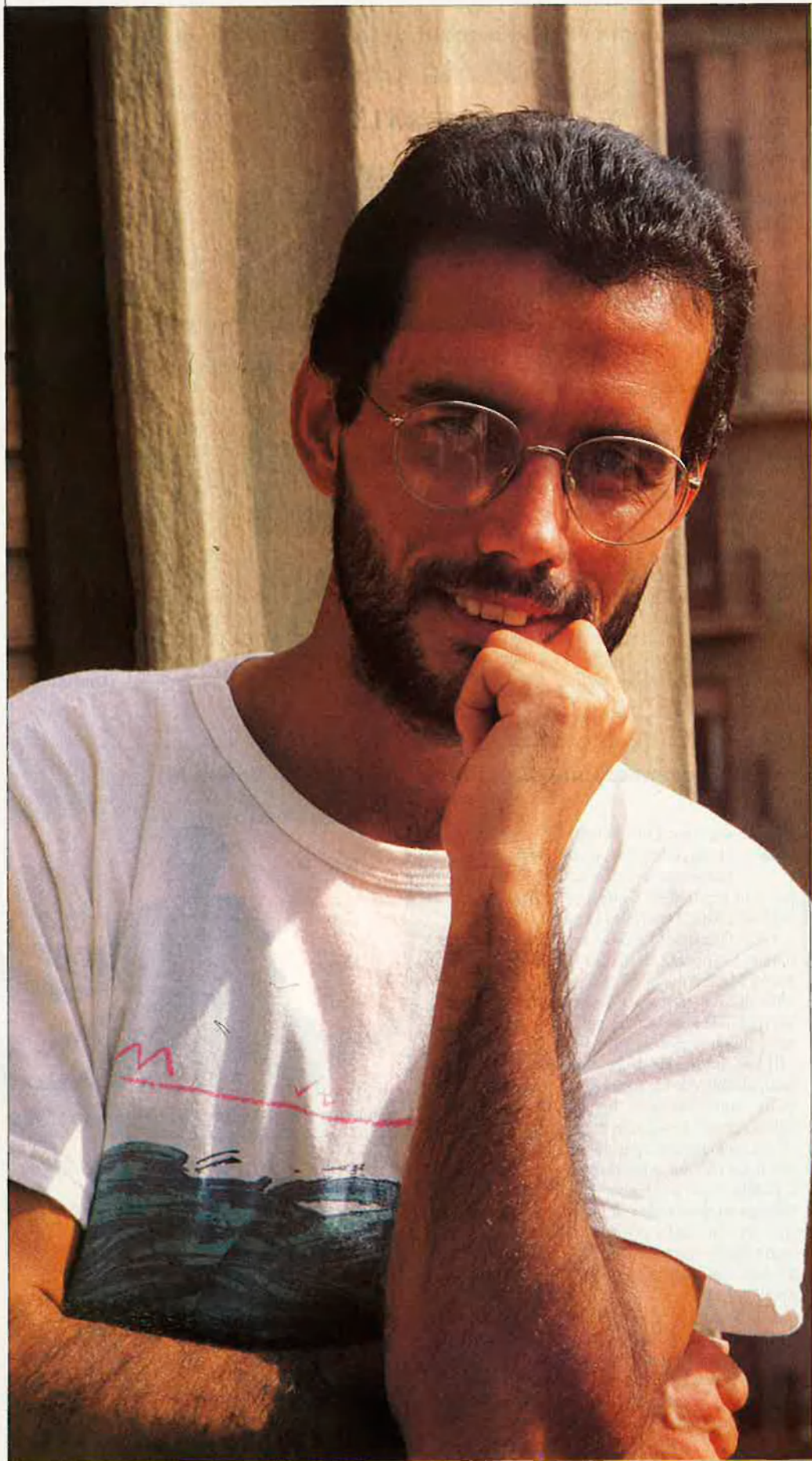
de vuit anys, es crearà el conflicte que han tractat d'eliminar fins ara per teixir un consens absolutament absurd i inútil. I la cultura, en aquest país, només pot avançar a base de contradiccions i conflictes. Cal, doncs, afrontar-los i, fins i tot si resulta necessari, crear-los. És probable que, les forces socials i polítiques siguin capaces de jugar-hi fort, els fruits que recollirem en els pròxims quatre anys seran de molta més envergadura que els creats en els vuit darrers anys.

—*¿No pot ser aquest el moment idoni per engegar el projecte de les "comarques centrals valencianes"?*

—Sense dubte, sobretot perquè ara s'agreuja el divorci entre les comarques, València i el País. I actualment, les comarques centrals valencianes són el moll de l'os, el cor del País Valencià, tant des de l'aspecte lingüístic i el cultural com de l'econòmic. Això fa que ens puguem plantejar com una alternativa a la ciutat de València, sempre provinciana i mesquina. D'aquesta manera, a més, es podria reconstruir el teixit intern del País, que s'ha fragmentat, esmicolat, fins i tot m'atreveria a dir que quasi estem en aquella època de feudalisme en què la fragmentació del poder polític i econòmic era tal que resultava impossible concebre una unitat del País.

—*El maig passat, eixia al carrer Terra de feudals...*

—Li vaig posar aquest títol al llibre perquè fóra més cridaner, més atractiu per al possible lector. Però duu un subtítol que és més definidor: "El País Valencià en la tardor de

l'edat mitjana". Es tracta d'una interpretació arriscada del país feta a través del filtre de la història tenint com a excusa el problema del feudalisme. Tret de la tesi doctoral, no publicada encara, aquest és el treball del qual estic més satisfet des del punt de vista historiogràfic. A més a més, es nota en el llibre que vaig passar per una aventura literària escrivint-lo. I és que m'obsessiona cada vegada més la qüestió de la forma. Crec que un bon historiador no ha d'estar renyit amb l'estil, sinó que ha de conèixer els secrets de la llengua per a ser un bon historiador. És més: reivindique per a l'historiador el seu lloc entre els escriptors, sense que això signifiqui que s'haja d'oblidar en cap moment que la història és una ciència social.

—¿I ara en què treballa?

—Vaig passar una temporada, que va coincidir amb la publicació del nou llibre de viatges *Oc*, en la qual vaig descansar del treball historiogràfic. Però des del primer trimestre d'enguany, amb la meua estada a París, el virus de la història sembla que m'ha retornat. De fet, he enllestit dos treballs: un sobre l'espiritualitat monàstica i un altre sobre les estructures familiars dels jueus i dels conversos de Gandia, que si bé l'he redactat per a una ponència d'un congrés, espere que es convertesca en llibre a llarga. Un detall curiós d'aquest treball és com els conversos poderosos van arrelant en la societat gandiana: per això, molts de nosaltres portem cognoms hebraics. I per cert, precisament aquests dies es compleix, amb el silenci més aterridor, el sis-cent aniversari de l'anihilació dels jueus. D'aquell terrible juliol de 1391, sembla que només se n'han recordat els focs que han recorregut els ja desgraciats boscos de la Safor.

Ignasi Mora